

Statenmededeling

Onderwerp

Aanpak Sociale Innovatie en beantwoording van de motie voor ondersteuning en kennisdeling van Brabantse Energie Coöperaties (M3).

Datum

6 december 2016

Documentnummer

GS: 4113277

PS: 4123031

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De stand van zaken rond het "Living Lab Sociale Innovatie" binnen het Uitvoeringsprogramma Energie en de afhandeling van motie M3, ondersteuning en kennisdeling voor Brabantse energiecoöperaties.

Aanleiding

In de vergadering van Provinciale Staten van 23 september 2016 is toegezegd de Staten te informeren over de stand van zaken van de lijn sociale innovatie uit het uitvoeringsprogramma energie. In deze statenmededeling geven we u de voortgang met betrekking tot de uitvoering van het "Living Lab Sociale Innovatie" als onderdeel van de sociale innovatielijn. Hiermee handelen we ook de motie M3 af. Deze motie is ingediend door D66, GroenLinks, SP, VVD, PvdA en CDA. Ze dragen GS op lokale/regionale energie coöperaties te ondersteunen bij het leggen van lokale verbindingen en kennis en ervaring vrij toegankelijk te delen. Een energiecoöperatie is een organisatievorm van een gezamenlijk initiatief uit de samenleving. Het Living Lab Sociale Innovatie richt zich op alle collectieve vormen van initiatieven voor participatie in de energie transitie. Met het Living Lab Sociale Innovatie wordt dus ook invulling gegeven aan de beantwoording van de [motie M3](#).

Bevoegdheid

Sociale Innovatie is onderdeel van het uitvoeringsprogramma Energie (februari 2016) en dat is een bevoegdheid van ons college. [Het uitvoeringsprogramma Energie](#) is een uitwerking van de *Energieagenda 2010-2020*.

Kernboodschap

Datum

6 december 2016

Documentnummer

GS: 4113277

PS: 4123031

1. *Energietransitie is een majeure opgave die zonder draagvlak in de maatschappij niet gaat lukken.*

Lokale collectieve burgerinitiatieven komen steeds meer in de lead om in haar eigen energie te voorzien. De provincie omarmt deze kracht van de energieke samenleving. Participatie en draagvlak zijn essentiële onderdelen voor het halen van onze energie-doelstellingen. Daarom besteden we aandacht aan het thema sociale innovatie. In de energietransitie willen we immers een versnelling bewerkstelligen. We verwachten dat als initiatieven van onderop ondersteund worden, het aantal initiatieven zal groeien en kwalitatief beter wordt. Dit komt de acceptatie ten goede. Wij willen dat zoveel mogelijk Brabanders zich betrokken voelen bij de energietransitie.

2. *De provincie ondersteunt lokale energie-initiatieven, zonder passie en eigenaarschap weg te nemen.*

De kracht van lokale initiatieven is de inzet en passie van veel vrijwilligers. Zij kennen de buurt en zijn ambassadeurs van de buurt. Tegelijk vragen deze vrijwilligers om steun van de provincie in het realiseren van projecten. De provincie ondersteunt op verschillende manieren. Via de Brabantse Energie Alliantie (BEA) zetten we in op het delen van informatie om zo verschillende energiecoöperaties te laten versnellen. Samen met programma buurkracht (Enexis) bieden we energiecoöperaties tools aan om bewoners in buurten te mobiliseren. Zo bereiken we meer mensen en zullen meer mensen meedoen met buurkracht en de energie coöperaties. Dit doen we tevens samen met het programma van sociale veerkracht om andere bestaande netwerken van de provincie te benutten. Samen met het Energiefonds kijken we naar de financierbaarheid van projecten, bv project 073 of Spinderwind. (Uw Staten zijn hier over geïnformeerd in een werkbezoek op 1 juli j.l.).

3. *Tegelijk vraagt sociale participatie nieuwe vormen van samenwerken.*

De verhoudingen tussen overheid, bedrijfsleven, kennisinstituten en burgers is aan het veranderen. Burgers nemen zelf het initiatief. Vanuit het ruimtelijke ordeningsbeleid is sociale participatie zelfs een randvoorwaarde om een vergunning te krijgen voor de bouw van windmolens. De minimale voorwaarde is dat 25 % van de windmolens ter beschikking komen voor collectieve burger initiatieven zoals de Dorpsmolen. Door deze mogelijkheid zien we nieuwe vormen van Publiek Private Samenwerking ontstaan. We gaan van individueel naar collectief eigenaarschap. Daarmee profiteert niet een enkeling, maar de brede lokale gemeenschap van de inkomsten van energieprojecten. Een voorbeeld hiervan is het project A16. Burger collectieven voor wind zijn nog in oprichting en hebben de wens een professionele partij te zijn. Ze beschikken vaak nog niet over de benodigde specialistische kennis en netwerk om te professionaliseren tot een "buurtbedrijf" en hun burgernetwerk versneld te vergroten. Kennis over hoe dit georganiseerd kan worden en hoe dit contractueel vast te leggen, waarbij snel veel burgers kunnen meedoen is hard nodig. Een kwartiermaker ondersteunt het project A16 hierbij. Dit doen we in samenwerking met Buurkracht en we vergroten de samenwerking met overige

buurtnetwerken zoals de netwerken van sociale veerkracht. Hier ontstaan nieuwe vormen van samenwerking. We vinden draagvlak daarbij erg belangrijk. Burger participatie gaat immers alleen werken als er draagvlak is.

Datum

6 december 2016

Documentnummer

GS: 4113277

PS: 4123031

4. De Provincie ondersteunt dit proces van Sociale Innovatie in een Living Lab.

Op dit moment zijn we bezig met het opzetten van een Living Lab, een broedmachine en springplank van in totaal 10 experimentele sociale innovatieve projecten. Het Living Lab heeft 4 doelen:

1. Een structuur opzetten die langdurig de energieke samenleving kan ondersteunen.
Deze structuur zorgt ervoor dat kennis die opgedaan wordt, onderling wordt uitgewisseld. De kennis en ervaringen uit het Living Lab zijn beschikbaar voor de brede Brabantse energieke samenleving. Dit voeren we uit door de Brabantse Energie Alliantie (Brede doelgroep), buurkracht (Enexis), het programma van sociale veerkracht in het Living Lab (innovatie) met elkaar te verbinden.
2. Inzet van een ondersteuningsteam; het Sociale Energie Team genaamd (SET), voor 10 experimentele sociale innovatie projecten.
Medio 2017 moet dit leiden tot een organisatiestructuur en fte's, die voor de langere termijn de energieke samenleving kan ondersteunen met kennis.
3. Leren van de concrete praktijk.
Het verbinden van het Living lab aan de universiteiten zoals bijvoorbeeld Tilburg, Eindhoven, Radboud en Groningen. Daarmee borgen we dat we leren van de experimenten.
4. Ervaring vastleggen en delen.
We organiseren het opzetten van een kennisbank en agenda. Daarbij streven we naar een vorm die uitnodigt om kennis te delen zoals in een Wikipedia of het organiseren van masterclasses.

In 2017 hebben we 5 experimentele projecten die door ons worden ondersteund. Eind 2018 willen we dit uitbreiden tot 10 projecten. In de projecten wordt geëxperimenteerd met innovatieve vormen van sociale participatie en draagvlak.

Grote collectieve projecten zijn complex. We helpen burgers daarom met vragen over financiering, projectorganisatie, contracten, processen, communicatie, enzovoort. Nieuwe financieringsmodellen, zoals de postcoderoos, worden hierin meegenomen. Daarbij zijn de randvoorwaarden dat de provincie altijd co-financiert en dat de uitkomsten opschaalbaar zijn naar de rest van Brabant. Uiteindelijk is de initiatiefnemer of alliantie van initiatiefnemers eigenaar van het innovatie project binnen het Living Lab. Voorbeelden waar we al mee gestart zijn betreffen:

- A16 (collectieve besparing, zon&wind)
- Aanpak Hagelschadegebied (crisis omzetten in kans voor energietransitie)
- Hart van Brabant (zon & wind in samenwerking met de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij)

- Duurzame Energie Haaren (inzet elektrische deelauto's om sociale samenhang te vergroten).

Datum

6 december 2016

Documentnummer

GS: 4113277

PS: 4123031

Consequenties

Met deze Statenmededeling is de motie M3 afgehandeld. Door in te zetten op een Living Lab Sociale Innovatie willen we het halen van de doelstellingen van het energie uitvoeringsprogramma versnellen. In het Living lab worden initiatieven van onderop ondersteund waardoor meer mensen bij de energietransitie betrokken worden en het draagvlak en participatie voor de energie transitie groter wordt.

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing

Communicatie

-

Vervolg

Zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn, zullen wij u hiervan op de hoogte brengen.

Bijlagen

-

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

ir. A.M. Burger

Opdrachtgever: de heer R de Groot, (06) 27745045, RdeGroot@brabant.nl, afdeling Energie & Innovatie, cluster Economie en Internationalisering.

Opdrachtnemer: mevrouw T.P.F.M. Lambrechts, (06) 18303191, Tlambrechts@brabant.nl, afdeling Energie & Innovatie, cluster Economie en Internationalisering.